

แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการพิเศษ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นายประเทือง อ่วมเนตร

ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานศึกษา วิเคราะห์เพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการ จัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี จัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีเกี่ยวกับการป้องกันรักษาป่า ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการป้องกันรักษาป่า รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์กลยุทธ์เพื่อหามาตรการ แนวทาง รูปแบบ และวิธีการเกี่ยวกับการป้องกันรักษาป่าให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันรักษาป่าแก่หน่วยงานในพื้นที่ รวบรวมและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนัก และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างาน กำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ และประสบการณ์ในงานด้านวิชาการป่าไม้ โดยมีลักษณะงานทั้งด้านการปฏิบัติการ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน และด้านการให้บริการ การศึกษา วิเคราะห์เพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของหน่วยงาน

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖)

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตและมนุษย์ เนื่องจากสร้างความสมดุลต่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้งยังเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอื้อประโยชน์ต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชุมชนในพื้นที่รอบๆ ป่า แต่ในปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้อยู่ในสภาพเสื่อมโทรม เนื่องจากทรัพยากรป่าไม้ถูกใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าทางภาครัฐจะพยายามแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และเร่งรัดปลูกฟื้นฟูพื้นที่ป่าให้เพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่สามารถหยุดยั้งการเสื่อมโทรมและลดลงของพื้นที่ป่าได้ ดังนั้นการบริหารทรัพยากรป่าไม้ที่เคยดำเนินการโดยภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ เริ่มมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงโดยภาคประชาชนและให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ความตระหนักของสมาชิกในชุมชน การได้รับการสนับสนุนและการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและชุมชนอื่น ๆ ความเข้มแข็งชุมชน ความสามารถของผู้นำชุมชน ดังนั้นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าจึงเป็นแนวทางสำคัญในการอนุรักษ์ป่า เพื่อให้ชุมชนมีจิตสำนึกรักษาและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้าง “เครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า” โดยการลาดตระเวนร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าและการตัดไม้ทำลายป่า การให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของราษฎรในชุมชนจากผู้บุกรุกทำลายเป็นผู้ดูแลรักษา จนนำไปสู่การป้องกันรักษาป่าด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้รับการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า จำนวน ๓๐ หมู่บ้าน ละ ๕๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมุ่งเน้นให้หมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายมีส่วนร่วมในการกิจด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติ ตลอดจนการป้องกันการบุกรุกการทำลายพื้นที่ป่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๒. เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่าย มีจิตสำนึกรักหวงแหนทรัพยากรป่าไม้

ในการศึกษาผลการดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้ศึกษาผลสำเร็จการดำเนินโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ

๑. เพื่อศึกษากระบวนการทำงานและผลดำเนินงานที่ได้รับ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า

๒. เพื่อนำผลการศึกษาไปช่วยในการตัดสินใจการขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีในการดำเนินงานในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

โดยในการศึกษาดังกล่าว ใช้ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการศึกษา ดังนี้

๑. ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในการใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างชาญฉลาดและอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์มากที่สุด เป็นเวลานานที่สุด โดยมีการสูญเสียจากการใช้ประโยชน์ให้น้อยที่สุด

๒. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโดย CIPP Model

ด้านบริบท (Context) สามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อมของก่อนการดำเนินการ (ปัญหาวิกฤต) ความจำเป็น หรือความต้องการขณะนั้น และอนาคต และความเข้าใจร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ

ด้านปัจจัยนำเข้า(Input) สามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่าง ๆ เช่น ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ความพร้อมของทรัพยากร เช่น งบประมาณ คน วัสดุอุปกรณ์ เวลา และกฎระเบียบ ความเหมาะสมของขั้นตอนระหว่างปัญหา สาเหตุของปัญหา และกิจกรรม

ด้านกระบวนการ (Process) สามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่าง ๆ เช่น การตรวจสอบ กิจกรรม เวลา และทรัพยากรของการดำเนินงาน ความยอมรับของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาวะผู้นำในการดำเนินงาน

ด้านผลผลิต (Product) สามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่าง ๆ เช่น ความพึงพอใจของประชาชนที่เข้าร่วมการดำเนินงาน

๓. การสร้างการมีส่วนร่วม ซึ่งการมีส่วนร่วมถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยเฉพาะในบทบัญญัติของมาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๒) อนุรักษ์ ค้ำครอง บำรุงรักษา ปันฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ดำเนินการและได้รับประโยชน์

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการอนุรักษ์ สงวน ค้ำครอง ปันฟู และดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าของประเทศในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยป้องกันพื้นที่ป่าอนุรักษ์เดิมให้คงอยู่ และฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมให้คืนความสมบูรณ์ ด้วยกลยุทธ์ส่งเสริม กระตุ้น และสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและบริหารจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม โดยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งก่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ จึงได้ดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่าขึ้น โดยเป็นการรวมกลุ่มของบุคคลในชุมชนเดียวกันหรือต่างชุมชน ที่มีที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง หรือต่างหมู่บ้าน หรือต่างตำบล หรือต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัด ที่มีสมาชิกทั้งหมดหรือบางส่วน ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.) หรือหลักสูตรการสร้างเครือข่ายราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างยั่งยืนการส่งเสริม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานตามคู่มือการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าแบบมีส่วนร่วม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (แนวทางการจัดสรรเงินอุดหนุน) สรุปได้ดังนี้

๑. หน่วยงานภาคสนาม (ส่วนประสานความร่วมมือด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑-๑๖ และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาทุกสาขา) ดำเนินการดังนี้

๑.๑ ประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดความรู้และชี้แจงรายละเอียด ความเข้าใจให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เช่น หลักการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นให้หมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายได้มีส่วนร่วมในภารกิจของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด้านการอนุรักษ์ คัดกรอง ดูแล ป้องกันการบุกรุก ทำลายพื้นที่ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

๑.๒ เป็นที่ปรึกษาและร่วมกับหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่าย ดำเนินการจัดทำแผนงาน/โครงการ ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดกิจกรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑.๓ ร่วมกับหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่าย นำเสนอแผนงาน/โครงการ ต่อคณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

๑.๔ ประสาน ติดตามความก้าวหน้า ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ หรือร่วมดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาหรือร่วมจัดทำรายงานผลการดำเนินกิจกรรม ตามรูปแบบที่กำหนด

๒. สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ แต่งตั้งคณะทำงาน โดยใช้ชื่อว่า “คณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่.....(.....) ชุดที่.....” เพื่อพิจารณาคัดเลือกแผนงาน/โครงการของหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายที่มีความเหมาะสม ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ และรวบรวมแผนงาน/โครงการเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าแบบมีส่วนร่วม สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่..... (.....) และประสาน ติดตาม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา เร่งรัด และตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ และตัวชี้วัดของหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายที่กำหนดไว้

๓. สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยใช้ชื่อว่า “คณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าแบบมีส่วนร่วม สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ (.....)” พิจารณออนุมัติแผนงาน/โครงการและงบประมาณค่าใช้จ่ายของหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่าย และให้คำแนะนำ คำปรึกษา ติดตาม ความก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ

๔. หมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายที่สนใจเข้าร่วมโครงการดำเนินการดังนี้

๔.๑ จัดทำแผนงาน/โครงการ ตามรูปแบบที่กำหนด โดยมีหน่วยงานภาคสนามหรือคณะทำงานฯ ให้คำปรึกษา สำหรับการเลือกกิจกรรมดำเนินงานต้องเหมาะสมกับสภาพปัญหา และบริบทของพื้นที่ภายใต้ภารกิจด้านการป้องกันทรัพยากรในพื้นที่ป่า เป็นกิจกรรมการดำเนินงานหลัก และสามารถเลือกกิจกรรมรองด้านอื่นๆ ตามความเหมาะสม หรือพิจารณากำหนดกิจกรรมการดำเนินงานเพิ่มเติมเพื่อความเหมาะสม ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ซึ่งประกอบด้วย

- ๑) หลักการและเหตุผล
- ๒) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของหมู่บ้าน
- ๓) วัตถุประสงค์ของโครงการ
- ๔) กิจกรรมที่จะดำเนินงานและแผนการดำเนินงาน
- ๕) ตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนงาน/โครงการ

๔.๒ เสนอแผนงาน/โครงการ เพื่อเข้าร่วมโครงการต่อคณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า และนำเสนอคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าแบบมีส่วนร่วม พิจารณาตรวจสอบแผนงาน/โครงการ และอนุมัติแผนงาน/โครงการและงบประมาณค่าใช้จ่ายของหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่าย

๔.๓ เมื่อได้รับการอนุมัติเข้าร่วมโครงการจากส่วนราชการ ให้คณะกรรมการของหมู่บ้าน/ชุมชน/เครือข่ายดำเนินการเปิดบัญชีธนาคารในนาม “เครือข่าย.....บ้าน/ชุมชน.....”

๔.๔ ดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีคณะทำงานฯ หรือหน่วยงานภาคสนามที่ได้รับมอบหมายเป็นที่ปรึกษาและให้ข้อมูลทางวิชาการ

๔.๕ รายงานผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นรายไตรมาส และรายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยในการศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การทบทวนวรรณที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า การสร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และแนวคิดทฤษฎีการประเมินผลโครงการ CIPP Model

ขั้นตอนที่ ๒ การรวบรวมข้อมูลซึ่งได้จากการรายงานของหน่วยงานตามแบบรายงานที่กำหนดตามคู่มือการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าแบบมีส่วนร่วม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ (แนวทางการจัดสรรเงินอุดหนุน)

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ผล โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการประเมินผลโครงการ CIPP Model โดยกำหนดกรอบการประเมินในประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการฯ ทั้งนี้เพื่อนำเสนอว่า ผลการดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการในประเด็นใดอย่างไร นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย (พรรณนาโวหาร) ประกอบตาราง และคำสถิติอย่างง่าย

ขั้นตอนที่ ๔ การสรุปผล พร้อมข้อเสนอแนะ นำไปสู่การนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งต่อไปเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการตัดสินใจการขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีในการดำเนินงานในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๑. สามารถประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖

๒. สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการตัดสินใจการขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีในการดำเนินงานในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

ผลจากการศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ในประเด็นสำคัญ คือ กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน ประโยชน์และการบรรลุเป้าหมายของโครงการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในภาพรวม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งได้จากการรายงานของหน่วยงานตามแบบรายงานที่กำหนด โดยใช้เทคนิควิธีการศึกษาที่เหมาะสม ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สามารถบรรลุเป้าหมายของโครงการเพียงไร และอย่างไร และมีประเด็นใดบ้างที่เป็นประโยชน์ ปัญหา และอุปสรรค ทั้งข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษา ผ่านการประมวลผล และสังเคราะห์ เป็นข้อมูลที่สามารถเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการตัดสินใจการขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีในการดำเนินงานในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีความยุ่งยากและความซับซ้อนในการดำเนินงาน เนื่องจากต้องมีการรวบรวมเอกสารจำนวนมาก และเป็น

การศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และต้องศึกษาวิธีการประเมินผลการดำเนินงานโดย CIPP Model เพื่อกำหนด c i p p ให้เป็นตัวแทนตอบเป้าหมายของกิจกรรมได้มากที่สุด

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานเครือข่ายราษฎรพิทักษ์ป่า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่า ข้อมูลที่ต้องการอยู่กระจัดกระจายในหลายหลายงาน ต้องใช้เวลาในการรวบรวม อีกทั้งยังขาดข้อมูลในบางประเด็นที่ต้องการ ทำให้ต้องมีการสอบถามเพิ่มเติมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

๙. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการประเมินผลโครงการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ซึ่งจุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการ จะทำให้เรามีเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจว่า จะสนับสนุนหรือยกเลิกโครงการ และเพื่อให้การดำเนินงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

ไม่มี

๑๑. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

- (๑)สัดส่วนของผลงาน.....%
- (๒)สัดส่วนของผลงาน.....%
- (๓)สัดส่วนของผลงาน.....%

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

ผู้ขอประเมิน

(นายประเทือง อ่วมเนตร)

วันที่ ๑๖/มกราคม/๒๕๖๗

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(๑)	
(๒)	
(๓)	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(.....นายวิสิทธิ์ เมืองเจริญ.....)
(ตำแหน่ง) วิศวกรส่วนแผนการป้องกันพื้นที่อนุรักษ์.....
วันที่ ๑๖ ม.ค. ๒๕๖๗ /.....
(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ)
(.....นายณณพณธ์ ทิพย์มณฑา.....)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการสำนักป้องกันปราบปราม และควบคุมไฟป่า.....
วันที่ ๑๖ ม.ค. ๒๕๖๗ /.....
(ผู้อำนวยการกอง/สำนัก ขึ้นไป)

หมายเหตุ : ๑. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป
อีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้
๒. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า ๕ หน้ากระดาษ A4

**แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการพิเศษ)**

๑. เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าให้เกิด
ผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

๒. หลักการและเหตุผล

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สงวน
คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ โดยการควบคุม
ป้องกันพื้นที่ป่าอนุรักษ์เดิมให้คงอยู่และฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรมให้คืนความสมบูรณ์ ด้วยการส่งเสริม
กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและบริหารจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อรักษา
สมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ ให้สามารถอำนวยประโยชน์ทั้ง
ทางตรงและทางอ้อม อันได้แก่ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า เป็นแหล่งอาหาร แหล่ง
ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เป็นแหล่งท่องเที่ยวและนันทนาการของประชาชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ปัจจุบันสถานการณ์การบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าของประเทศไทย นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น
ทำให้พื้นที่ป่าไม้ของประเทศถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อความสมดุลทางธรรมชาติและระบบ
นิเวศอย่างกว้างขวาง รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาด้านอื่นอีกมากมาย เช่น ปัญหาความแปรปรวนของ
ดินฟ้าอากาศ การเกิดอุทกภัย ภัยแล้ง อากาศร้อนจัดมากขึ้น ฝุ่นละออง PM ๒.๕ ปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
ที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ในหลายส่วนของประเทศ ซึ่งสร้างความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสุขอนามัยของ
ประชาชน รวมทั้งทรัพย์สินของทางราชการเป็นจำนวนมาก

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

จากสรุปการรายงานสถิติคดีเกี่ยวกับการป่าไม้ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง ๒๕๖๒ มีจำนวนรวมกันมากถึง ๒๐,๔๐๑ คดี มีการกระทำความผิดใน ๓ ลักษณะตามลำดับ
คือ ๑) คดีบุกรุกพื้นที่ จำนวน ๑๐,๒๗๙ คดี จับกุมผู้กระทำความผิด จำนวน ๑,๖๓๙ คน สามารถตรวจยึดพื้นที่ที่ถูก
บุกรุกรวมประมาณ ๑๕๗,๓๖๗ ไร่ ๒) คดีทำไม้/ของป่าจำนวน ๗,๑๒๘ คดี จับกุมผู้กระทำความผิด จำนวน ๕,๖๑๓ คน
และ ๓) คดีเกี่ยวกับสัตว์ป่า จำนวน ๒,๙๙๔ คดี จับกุมผู้กระทำความผิด จำนวน ๓,๒๔๖ คน กรมอุทยานแห่งชาติ
สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ตระหนักถึงปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าไม้เสมอมา จึงได้มีการเพิ่มประสิทธิภาพการ
ป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายป่า ซึ่งผลจากการดำเนินการที่ผ่านมา ยังไม่สามารถยุติปัญหาดังกล่าว
ได้อย่างสมบูรณ์ โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการขาดงบประมาณวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ และอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่
ประกอบกับราษฎรที่อาศัยใกล้เขตป่ายังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และการใช้
ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

สาเหตุของปัญหา

สาเหตุส่วนใหญ่ของการบุกรุกพื้นที่ป่าเนื่องมาจากปัญหาที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยทำกินมีอยู่จำกัด และส่วน
ใหญ่ตกไปอยู่ในมือของกลุ่มคนที่มีฐานะร่ำรวย ในขณะที่จำนวนประชากรของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ทำให้มี
ความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาที่อยู่อาศัยทำกินเพิ่มมากขึ้นตามอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้เกิด
การลักลอบบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า เผาป่า เพื่อเปิดพื้นที่ป่า และยึดถือครอบครองพื้นที่ป่า ซึ่งเดิมเป็นสมบัติของ

ส่วนรวม มาเป็นของตนเอง แต่เนื่องจากพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน หรืออยู่ห่างไกล มีสภาพไม่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยทำกินด้วยวิธีการตามปกติ จำเป็นต้องใช้เงินทุนในการพัฒนาพื้นที่มาก อีกทั้งไม่สามารถพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ทั้งระบบน้ำใช้สอย ระบบไฟฟ้า และถนนหนทางได้อย่างถูกกฎหมาย ทำให้ผู้ยากจนยากไร้ที่บุกรุกป่า ที่ไม่มีเงินทุนในการพัฒนาพื้นที่ หันมาเลือกที่จะขายพื้นที่ต่อให้กับนายทุน ซึ่งหวังที่จะครอบครองพื้นที่ป่าที่มีสภาพสวยงามตามธรรมชาติ เพื่อทำบ้านพักตากอากาศ สถานที่ท่องเที่ยว หรือรีสอร์ท ในลักษณะครอบครองแทนกันหรือนอมินี และหาวิธีหลีกเลี่ยงออกเอกสารสิทธิโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และค่อยๆ ขยายพื้นที่บุกรุกออกไปจนกลายเป็นชุมชน และอาศัยการรวมกลุ่มของผู้ยากจนยากไร้ ไร้ที่ทำกิน มาอ้างตั้งชื่อเรียกร่องในสิทธิทำกินในพื้นที่ป่าโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรอการเปลี่ยนมือไปเป็นของนายทุนต่อไป

ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

๑. หน่วยงานต้องมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญเกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา สำหรับใช้ในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาก็เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย ข้อมูลสถิติคดีการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ การเปลี่ยนแปลงสภาพของพื้นที่ป่า แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม ภาพถ่ายทางอากาศที่แสดงขอบเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย พื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก พื้นที่ล่อแหลมหรือพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการถูกลักลอบกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ข้อมูลของกลุ่มขบวนการนายทุนผู้มีอิทธิพล และเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า

๒. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมดังกล่าวมาศึกษาวิเคราะห์ เช่น พื้นที่ใดที่เป็นจุดล่อแหลม หรือจุดเสี่ยงต่อการกระทำความผิด มีลักษณะและวิธีการของการกระทำความผิดที่มักจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เส้นทางที่ผู้กระทำความผิดจะใช้ในการเข้าไปกระทำความผิดและหลบหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ เส้นทางที่ผู้กระทำความผิดมักใช้ขนย้ายไม้หรือสัตว์ป่าออกจากพื้นที่ป่า จุดลักลอบพักเก็บไม้หรือสัตว์ป่าหรือปลายทางที่จะถูกลักลอบนำไปขาย

๓. กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากข้อมูลและผลการศึกษาวิเคราะห์

๓.๑ กำหนดจุดตรวจหรือจุดสกัดในเส้นทางล่อแหลมที่ผู้กระทำความผิดมักใช้เป็นเส้นทางในการกระทำความผิด

๓.๒ เพิ่มความเข้มข้นและความถี่ในการลาดตระเวนตรวจปราบปราม โดยการนำระบบการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (SMART Patrol) มาใช้ในการติดตาม กำกับดูแล และประเมินผลการลาดตระเวนของหน่วยงานในพื้นที่

๓.๓ ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันปราบปรามให้เกิดประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

๑) การนำอากาศยานไร้คนขับ หรือโดรน มาใช้ติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ป่าที่ล่อแหลมต่อการบุกรุก เพื่อเป็นหลักฐานพิสูจน์การบุกรุกพื้นที่

๒) ใช้ระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) เฝ้าระวังสนับสนุนภารกิจลาดตระเวน/ตรวจสอบพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก

๓) นำระบบเฝ้าระวังและต่อต้านการกระทำความผิดด้านทรัพยากรป่าไม้ (Network Centric Anti-Poaching System) หรือ NCAPS มาใช้ในพื้นที่ โดยระบบเฝ้าระวังดังกล่าว ประกอบด้วย อุปกรณ์ถ่ายภาพ ระบบการแจ้งเตือนผ่านเครือข่ายไร้สาย และชุดปฏิบัติการที่สามารถเข้าพื้นที่ได้ทันทีเมื่อได้รับการแจ้งเตือนจากอุปกรณ์ที่นำไปติดตั้งในพื้นที่เป้าหมาย ว่ามีกลุ่มผู้ต้องสงสัยกำลังบุกรุกพื้นที่ ซึ่งปรากฏว่าสามารถสกัดกั้น ยับยั้ง และป้องกันการลักลอบเข้ามกระทำความผิดได้ในระดับหนึ่ง

๔. ตรวจสอบและติดตามผล เช่น สืบสวนขยายผลติดตามการกระทำความผิด ติดตามความคืบหน้า การดำเนินคดีและสถานะคดี และเร่งรัดการบังคับคดีจัดการคดีและของกลางตามระเบียบและกฎหมาย

๕. ปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร เทคนิควิธีการ และวัสดุอุปกรณ์ ให้มีความทันสมัย

๖. ส่งเสริมภาคประชาสังคม (ท้องถิ่น/ชุมชน/ราษฎร) ให้มีส่วนร่วมดูแลรักษาป่า

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ การปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปรามการลักลอบบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มี ประสิทธิภาพเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

๔.๒ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้รับการคุ้มครองป้องกันอย่างเข้มข้น

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๕.๑ การกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ลดลงร้อยละ 5 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 3 ปีย้อนหลัง

(ลงชื่อ)

(นายประเทือง อ่วมเนตร)

วันที่ ๑๖/มกราคม/๒๕๖๗

ผู้ขอประเมิน

